

**М.В.РОЗПУТНІЙ, (УКРАЇНА КИЇВ)
ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРИЙОМІВ ДОГЛЯДУ КУЛЬТУР З ВРАХУВАННЯМ ЕКО-
ЛОГІЧНОГО ФАКТОРУ ЧВВВ**

Національний університет біоресурсів і природокористування, м.Київ, вул..Героїв Оборони,17

Дуже ефективним прийомом по екологізації використання добрив та препаратів хімічного захисту рослин при вирощування озимої пшениці являється врахування часу відновлення весняної вегетації (ЧВВВ). Цей екологічний фактор був проаналізований та описаний відомим українським вченим В.Д.Мединцем, але в нинішніх реаліях змін клімату певні висновки потребують уточнення, особливо, коли йдеться про сорти, які необхідно вирощувати на високих рівнях мінерального живлення. Суть ефекту ЧВВВ полягає в тому, що при дуже ранньому або дуже пізньому відновленні весняної вегетації у рослин спостерігається суттєве відхилення від оптимальних темпів росту й розвитку, інтенсивності фотосинтетичної діяльності, стійкості до полягання, структури, якості і величини врожаю. Це явище має надзвичайно важливе значення в отриманні високих і стабільних врожаїв озимої пшениці. Його правильне застосування не потребує додаткових затрат. Неправильне ж веде до зменшення валових зборів зерна, погіршення його якості і можливого забруднення доквілля агрохімікатами, застосування яких можна було уникнути або зменшити. Після відновлення вегетації рослини відростають і продовжують кущитися, що триває на протязі майже місяця – до виходу рослин у трубку. Слабко розвинені посіви за рахунок бокових пагонів збільшують густоту стеблостою. Продовжується формування вегетативних органів та кореневої системи.

На Україні відхилення від оптимальних термінів відновлення вегетації (2-3 декада березня) може сягати більше місяця (перша декада лютого і друга декада квітня), тому врахування часу відновлення вегетації абсолютно необхідне.

Аналіз багаторічних спостережень в зоні Лісостепу дає право говорити про те, що час відновлення вегетації впливає на всю систему весняно-літнього догляду за озимою пшеницею. В роки з раннім ЧВВВ необхідно на 20-30% зменшувати рекомендовані дози азотних підживлень, бажано застосувати регулятори росту для зменшення можливого переростання посівів, і велику увагу звернути на інтенсивний розвиток шкідників, хвороб та бур'янів. Пізнє відновлення вегетації дає можливість пшениці швидко розвиватися, випереджувати розвиток конкурентних організмів, тому необхідність хімічних захисних заходів значно менша, але на 15-20 % бажано збільшити дози весняних підживлень, особливо – другого, для забезпечення азотом інтенсивних ростових процесів.